

Č. j.: ZŠ Ma 31/2026

Preventivní program školy

Školní rok 2026/2027

1. Úvod

Preventivní program školy je určen pro žáky, jejich zákonné zástupce, pedagogické i nepedagogické pracovníky školy i pro širokou veřejnost.

2. Cíle preventivního programu

Hlavní cíl

Vytvářet bezpečné školní prostředí a předcházet vzniku a rozvoji rizikového chování žáků.

Díličí cíle

- podporovat zdravé vztahy mezi žáky a mezi žáky a pedagogickými pracovníky,
- rozvíjet sociální a komunikační dovednosti žáků,
- posilovat schopnost žáků řešit konflikty nenásilným způsobem,
- předcházet šikaně a kyberšikaně,
- předcházet užívání návykových látek,
- vést žáky k bezpečnému používání internetu a sociálních sítí,
- předcházet projevům agrese a násilí,
- podporovat duševní pohodu a odolnost žáků,
- rozvíjet schopnost odmítnout rizikové chování a požádat o pomoc,
- podporovat toleranci, respekt a přijímání odlišností,
- spolupracovat se zákonnými zástupci a dalšími institucemi,
- včas zachytit projevy rizikového chování a zajistit odpovídající pomoc.

3. Oblasti prevence

Preventivní program se zaměřuje zejména na tyto oblasti:

3.1 Vztahy mezi žáky

- vytváření pozitivního třídního klimatu,
- spolupráce a vzájemná pomoc,

- respektování pravidel,
- řešení konfliktů,
- prevence šikany a kyberšikany,
- prevence sociálního vylučování.

3.2 Návykové látky

Prevence užívání:

- tabákových výrobků a nikotinových výrobků,
- alkoholu,
- nelegálních drog,
- dalších psychoaktivních látek.

Žáci jsou vedeni k pochopení zdravotních, sociálních a právních důsledků užívání návykových látek.

3.3 Digitální technologie

Pozornost je věnována zejména:

- bezpečnému používání internetu,
- sociálním sítím,
- ochraně osobních údajů,
- komunikaci s neznámými osobami,
- kyberšikaně,
- sextingu a rizikového sdílení fotografií,
- závislostnímu chování spojenému s digitálními technologiemi,
- kritickému hodnocení informací na internetu.

3.4 Agrese a násilí

Prevence je zaměřena na:

- zvládání emocí,
- řešení konfliktů,
- respektování druhých,
- odmítání násilí,
- schopnost vyhledat pomoc.

3.5 Duševní zdraví

Žáci jsou vedeni k:

- poznávání a vyjadřování emocí,
- zvládání zátěžových situací,
- zdravému životnímu stylu,
- budování zdravého sebevědomí,
- schopnosti říct si o pomoc.

3.6 Zdravý životní styl

Zaměřujeme se na:

- správné stravovací návyky,
- dostatek pohybu,
- pravidelný režim,
- dostatek spánku,
- hygienické návyky,
- odpovědný přístup k vlastnímu zdraví.

4. Způsob realizace

Prevence je realizována zejména:

- v jednotlivých vyučovacích předmětech,
- v třídnických hodinách,
- při práci třídních učitelů,
- prostřednictvím preventivních programů,
- formou besed a přednášek,
- při projektových dnech,
- prostřednictvím aktivit školní družiny,
- při sportovních a kulturních akcích,
- při exkurzích a školách v přírodě,
- individuálními pohovory se žáky,
- spoluprací se zákonnými zástupci,
- spoluprací s odbornými institucemi.

5. Preventivní aktivity podle ročníku

1.–2. ročník

Hlavní témata:

- pravidla společného soužití,
- kamarádství,
- vzájemná pomoc,
- slušné chování,
- bezpečné chování ve škole i mimo školu,
- rozpoznávání příjemného a nepříjemného jednání,
- schopnost říci „ne“,
- bezpečný pohyb na internetu přiměřeně věku.

3.–5. ročník

Hlavní témata:

- vztahy ve třídě,
- agrese a násilí,
- řešení konfliktů,
- prevence šikany,
- bezpečné používání internetu,
- sociální síť,
- rizika komunikace s cizími lidmi,
- zdravý životní styl,
- návykové látky,
- odpovědnost za vlastní rozhodování,
- duševní zdraví,
- zvládání emocí.

6. Třídnické hodiny

Třídnické hodiny slouží zejména k:

- budování dobrých vztahů ve třídě,
- řešení aktuálních problémů,
- prevenci konfliktů,
- podpoře spolupráce,
- posilování pocitu bezpečí,
- reflexi vztahů ve třídě,
- zachycení případných problémů jednotlivých žáků.

Třídní učitel průběžně sleduje vztahy ve třídě a v případě potřeby spolupracuje se školním metodikem prevence, školním speciálním pedagogem, výchovným poradcem a vedením školy.

7. Charakteristika školy

Naše škola s 1. stupněm základní školy, umístěná na okraji města Turnova, nabízí přátelské a rodinné prostředí pro žáky 1.–5. ročníku s kapacitou 105 žáků. Budova školy prošla celkovou rekonstrukcí a je moderně vybavena. K dispozici je školní hřiště, tělocvična v Sokole a výdejna jídel. Malý počet tříd umožňuje pedagogům děti dobře znát, včas zachytit změny v jejich chování a úzce spolupracovat se zákonnými zástupci. Současně se ve spojených ročnících a při společných školních činnostech setkávají děti různého věku. Prevence proto klade důraz na vzájemný respekt, bezpečné vztahy, přiměřenou komunikaci, pomoc mladším dětem a odpovědné chování v osobním i online prostředí.

Škola usiluje o vytváření prostředí založeného na:

- respektu,
- bezpečí,
- důvěře,
- otevřené komunikaci,
- spolupráci,
- odpovědnosti,
- podpoře duševního zdraví,
- respektování individuálních potřeb žáků.

8. Analýza současného stavu

Naše základní škola patří k menším školám, a proto učitelé znají většinu žáků osobně. Proto je možné zachytit nežádoucí chování žáků již v počátcích. Chceme, aby metodik prevence či výchovný poradce byli o všech výchovných problémech okamžitě informováni. Na škole funguje školní poradenské pracoviště složené z výchovného poradce, metodika prevence a speciálního pedagoga. Učitelé i žáci mohou kdykoli využít naší pomoci.

Oblast	Zjištění pro školní rok 2026 2027
Silné stránky	Rodinné prostředí, dobrá znalost dětí, pravidelný kontakt se zákonnými zástupci, možnost rychlé domluvy mezi pracovníky a individuální přístup.
Ochranné faktory	Pravidelné třídnické hodiny, školní družina, nabídka kroužků, venkovní aktivity a spolupráce s externími organizacemi.
Rizikové oblasti	Drobné konflikty a vztahové napětí, rozdílný věk dětí ve spojených třídách, rizika sociálních sítí a skupinových chatů, nevhodný digitální obsah a obtížné rozlišování legrace, konfliktu a šikany.
Personální podmínky	Malý pedagogický sbor, školní speciální pedagog. Škola proto využívá metodickou podporu PPP a podle potřeby další odborná pracoviště.
Hlavní potřeba	Udržet bezpečné vztahy, učit děti včas požádat o pomoc a sjednotit postup zaměstnanců při zachycení varovných signálů.

Škola pravidelně sleduje zejména:

- vztahy mezi žáky,
- klima tříd,
- výskyt šikany a kyberšikany,
- konflikty mezi žáky,
- záškoláctví a vysokou absenci,
- projevy agrese,
- užívání návykových látek,
- vaping a nikotinové výrobky,
- rizikové používání digitálních technologií,
- projevy závislostního chování,
- sebepoškozování,
- psychickou nepohodu žáků,
- poruchy příjmu potravy,
- rizikové sexuální chování,
- projevy diskriminace, rasismu a xenofobie,
- vandalismus a ničení majetku,
- krádeže,
- další projevy rizikového chování.

8.1 Vnitřní zdroje školy

8.1.1. Personální zajištění

- ve škole je zřízeno školní poradenské pracoviště (ŠPP)
- metodik prevence vytváří preventivní program školy a společně s ředitelkou školy upravuje preventivní strategii
- výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými apod.; učitelé informují výchovného poradce o těchto problémech a ten potom navrhuje opatření, vede individuální konzultace s žáky, se zákonnými zástupci, informuje o možnostech odborné péče, jedná se sociálním odborem a pedagogicko-psychologickou poradnou.
- třídní učitelé, metodik prevence i výchovný poradce nabízejí žákům a jejich zákonným zástupcům služby školního speciálního pedagoga, které jsou často využívány
- školní speciální pedagog spolupracuje s poradnou, vyhodnocuje plány podpory a metodicky pomáhá učitelům s jejich realizací
- třídní učitel je v kontaktu se zákonnými zástupci svých dětí prostřednictvím třídních schůzek, triád, individuálních konzultací i jiných případných osobních setkání; vede třídnické hodiny

8.1.2 Školní poradenské pracoviště

metodik prevence	Mgr. Jana Vildová	jana.vildova@zsmasov.cz
výchovný poradce	PaedDr. Taťána Nováková	tatana.novakova@zsmasov.cz
speciální pedagog	Mgr. Jitka Průšková	jitkapruskova@email.cz

8. 2. Vnější zdroje školy

- pravidelná setkávání výchovného poradce organizovaná Pedagogicko-psychologickou poradnou v Semilech a podpora
- v některých případech spolupracujeme i s OSPOD
- využíváme též internetové zdroje s preventivní tematikou:
- www.msmt.cz www.locika.cz
- www.linkabezpeci.cz www.ebezpeci.cz
- www.minimalizacesikany.cz www.chciodvykat.cz
- www.seznamsebezpecne.cz www.prevence-info.cz
- www.nepanikar.eu www.nevypustdusi.cz
- www.zachranny-kruh.cz www.cosiv.cz
- www.poradna-vigvam.cz www.policeveskole.cz
- www.nechmelmedeti.cz www.digikoalice.cz
- www.koncent.cz

9. Cíle primární prevence pro letošní rok

- rozvoj sociálních dovedností žáků (týmová práce, zdravé vztahy)
- zavedení pravidelných třídnických hodin a podpora třídních učitelů v jejich efektivním vedení
- rozvoj morálního vědomí a vědomí zodpovědnosti
- pozitivní vnímání sebe sama
- zapojení žáků do spoluvytváření třídních pravidel vzájemného soužití ve škole
- vytváření atmosféry důvěry a bezpečí ve škole
- otevřená komunikace mezi školou a se zákonnými zástupci
- spolupráce v rámci pedagogického týmu
- spolupráce s Městskou policií - přednášky pro žáky
- spolupráce s PPP Turnov
- spolupráce s dalšími organizacemi

10. Strategie a metody:

- budování vzájemné důvěry mezi učitelem a žákem
- svým chováním jít příkladem
- ve vyučování zvýšit podíl vzájemné spolupráce, kooperativní výuky, týmové práce
- podporovat spolupráci napříč třídami (např. v projektech) jako prevenci šikany
- zúčastňovat se DVPP v oblasti prevence
- v případě výskytu patologických jevů postupovat podle krizového plánu
- v případě problému spolupracovat se zákonnými zástupci, výchovným poradcem a školním speciálním pedagogem (popř. s jinými institucemi)
- v hodinách informatiky se věnovat otázce kyberbezpečí
- v hodinách výchovy ke zdraví se věnovat tématům z oblasti primární prevence (závislosti, duševní a fyzické zdraví)
- v hodinách občanské výchovy se efektivně věnovat tématům z oblasti vztahů (nežádoucích projevů šikany, extremismu, rasismu, xenofobie)

11. Formy preventivní práce

- pravidelné třídnické hodiny a komunitní kruhy,
- začleňování témat do prvouky, přírodovědy, informatiky, českého jazyka, pracovních činností a dalších předmětů podle školního vzdělávacího programu,
- společná tvorba pravidel a průběžná reflexe jejich dodržování,
- kooperativní učení, situační hry, modelové situace a nácvik bezpečné reakce,
- celoškolní projekty, venkovní učení, sportovní a kulturní akce,
- individuální rozhovory, včasná podpora dítěte a spolupráce s rodinou,
- programy odborných organizací a Policie České republiky,
- předávání metodických informací zaměstnancům a doporučení zákonným zástupcům.

12. Spolupráce se zákonnými zástupci

- průběžná komunikace prostřednictvím třídních schůzek, tripartit, individuálních,
- včasné a věcné projednání změn v chování, vztahových obtíží nebo zvýšené absence dítěte,
- předávání informací o bezpečném používání digitálních zařízení a o dostupné odborné pomoci,
- společné hledání podpory dítěte a nastavení konkrétních kroků,
- respektování důvěrnosti informací a ochrany všech zúčastněných dětí.

13. Program proti šikanování

Cílem programu je předcházet šikaně, zachytit její projevy včas, chránit dítě, které je ohroženo, a zajistit jednotný postup školy. Za šikanu může být považováno úmyslné ubližování, při kterém se opakuje převaha jednoho dítěte nebo skupiny nad jiným dítětem. Může mít podobu fyzickou, slovní, vztahovou nebo elektronickou. Jednorázový konflikt se posuzuje odlišně, ale škola ho rovněž řeší.

13.1. Prevence šikany

- Srozumitelná pravidla chování a bezpečný způsob oznamování problémů.
- Pravidelná práce se vztahy v třídnických hodinách.
- Aktivní dohled v rizikových místech a časech.
- Včasné řešení ponižování, vyčleňování, nátlaku, fyzického ubližování a online útoku.
- Průběžná komunikace pedagogů a předávání varovných signálů.
- Spolupráce se zákonnými zástupci a odbornými pracovišti.

13.2. Varovné signály

- Náhlá nechuť chodit do školy, zhoršení docházky nebo prospěchu.
- Opakované bolesti, ztráty věcí, poškozené pomůcky nebo nevysvětlená zranění.
- Vyčleňování dítěte, posměch, nátlak, strach z konkrétních spolužáků.
- Výrazná změna nálady, úzkost, uzavřenost nebo výbuchy vzteku.
- Urážlivé zprávy, vylučování ze skupin, zveřejňování ponižujícího obsahu nebo vydírání online.

13.3. Postup při podezření

- Pracovník přijme sdělení vážně, zajistí okamžité bezpečí dítěte a předá informaci ředitelce školy.
- Ředitelka určí osoby, které situaci prověří. Informace se nesdělují předčasně celému kolektivu ani všem zákonným zástupcům.
- Proběhnou individuální rozhovory s dítětem, které upozornilo na problém, s ohroženým dítětem a s vhodnými svědky.
- Škola následně vede oddělené rozhovory s dětmi podezřelými z ubližování. Nesmí dojít ke společné konfrontaci ohroženého dítěte s agresorem.
- Podle závažnosti škola přijme ochranná, výchovná a organizační opatření a informuje zákonné zástupce jednotlivě.
- Při pokročilé šikaně, skupinovém násilí, závažném zranění nebo podezření na trestný čin škola bezodkladně přivolá Policii České republiky, případně zdravotnickou záchrannou službu, a kontaktuje odborné pracoviště.
- Po vyřešení situace škola sleduje bezpečí dítěte a klima třídy a podle potřeby zajistí následnou odbornou práci s kolektivem.

13.4. Kyberšikana

Škola řeší také online jednání, které má dopad na bezpečí dítěte nebo vztahy ve škole, i když k němu došlo mimo vyučování. Důkazy se uchovávají formou snímků obrazovky, uložením zpráv, adresy profilu, data a času. Obsah se dále nepreposílá, pokud to není nutné k ochraně dítěte nebo předání oprávněnému orgánu. Závažné výhrůžky, vydírání, sexuální obsah nebo podezření na trestný čin se předávají Policii České republiky.

14. Minimální preventivní standard školy

Škola bude usilovat o to, aby každý žák:

1. věděl, na koho se ve škole může obrátit,
2. znal základní pravidla bezpečného chování,
3. dokázal rozpoznat některé formy rizikového chování,
4. uměl požádat o pomoc,
5. znal základní pravidla bezpečného pohybu v online prostředí,
6. dokázal odmítnout rizikovou nabídku,
7. respektoval druhé,
8. dokázal řešit běžný konflikt nenásilným způsobem,
9. rozuměl základním principům péče o své duševní zdraví,
10. věděl, kde hledat odbornou pomoc.

Příloha: Krizové plány, aneb, co dělat, když.....

Rizikové chování ve škole

Postup a sankce či opatření v následujícím pořadí:

- individuální pohovor se žákem
- jednání se zákonnými zástupci
- napomenutí třídního učitele
- důtka třídního učitele
- důtka ředitelky školy
- snížená známka z chování

V případě, že selže prevence ve škole, je dle typu rizikového chování přistoupeno k následujícím opatřením:

- doporučení kontaktu s odborníky
- kontaktování příslušných úřadů a odborníků

V případě závažnějších přestupků či nezájmu zákonných zástupců:

- oznámení na OSPOD (Turnov)
- oznámení Městské policii (156)
- podání trestního oznámení na Policii ČR (158)

Postup při zjištění návykových látek

- Při nálezu látky – odebrat, dát do obálky či krabičky, provést zápis
- Zápis o nálezu:
 - jméno majitele
 - popis látky
 - množství
 - místo a čas nálezu
 - podpis svědka (svědků)
- Informovat zákonného zástupce žáka – v každém případě, volá ředitelka školy či její zástupkyně
- Informovat policii ČR (158) - v případě nálezu nelegálních návykových látek – zvláště ve spojitosti s jejich další distribucí
- Přivolání RZS (155) - při podezření na požití některé návykové látky, kromě tabáku
- Vyšetřování, sepsání protokolu
- Doporučení kontaktu na odborníky (zajistí metodik prevence)

Postup při zachycení žáka, který kouří v prostorách školy a školského zařízení

- Žákovi je zabráněno v další konzumaci
- Pedagog o události sepiše stručný záznam, pokud žák zvládne, je žádoucí jeho vyjádření, zejména odkud tabákový výrobek má
- Třídní učitel informuje zákonné zástupce
- V závažných případech – zejména s ohledem na věk a chování dítěte, případně pokud se chování opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dětí
- Třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná pedagogická rada
- Třídní učitel písemně následně informuje zákonné zástupce

Postup při zachycení žáka, který konzumuje alkohol v prostorách školy

- Žákovi je zabráněno v další konzumaci
- Žák se oddělí od ostatních spolužáků a zajistí se nad ním dohled
- Pokud má žák alkohol u sebe je mu odebrán a bezpečně uložen
- Pedagogický pracovník posoudí, dle momentálního stavu žáka, zdali mu nehrozí nějaké nebezpečí
- Pokud je žák ohrožen na zdraví či životě, volá lékařskou službu
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, sepiše o události stručný záznam s vyjádřením žáka a vyrozumí vedení školy
- Škola vyrozumí skutečnost zákonnému zástupci a poskytne mu poradenství, jak řešit danou situaci
- Z konzumace alkoholu škola vyvodí sankce stanovené školním řádem
- V případě opakování situace škola plní oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dětí

Záznam o události obsahuje: datum, čas a místo, jméno žáka, kdo událost zjistil, popis zjištěného jednání, stav žáka, přijatá opatření, komu byla událost oznámena, předání žáka zákonnému zástupci, případné další kroky školy.

Postup při zjištění, že se žák do školy dostavil pod vlivem alkoholu

- Vyučující zjistí zdravotní stav dítěte a informuje zákonné zástupce a třídního učitele
- Vyučující (třídní učitel) vyzve zákonné zástupce, aby si dítě neprodleně vyzvedli a seznámí je se zdravotními obtížemi dítěte. Pokud si zákonný zástupce pro dítě do školy nepřijde, vyučující vyhodnotí zdravotní stav žáka a je v jeho kompetenci přivolat lékařskou pomoc (155)
- Učitel sepiše o události stručný záznam s vyjádřením žáka a vyrozumí vedení školy
- Záznam o události obsahuje: datum, čas a místo, jméno žáka, kdo událost zjistil, popis zjištěného jednání, stav žáka, přijatá opatření, komu byla událost oznámena, předání žáka zákonnému zástupci, případné další kroky školy
- Vyučující informuje třídního učitele, ředitelku školy, výchovného poradce, metodika prevence
- Třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná pedagogická rada.
- Třídní učitel následně informuje zákonné zástupce
- V případě opakování výchovný poradce informuje orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Postup, v případě, že byl u žáka zachycen alkohol nebo tabák

- Vyučující informuje třídního učitele, ředitelku školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný záznam, se kterým budou zákonní zástupci seznámeni
- Záznam o události obsahuje: datum, čas a místo, jméno žáka, kdo událost zjistil, popis zjištěného jednání, stav žáka, přijatá opatření, komu byla událost oznámena, předání žáka zákonnému zástupci, případné další kroky školy
- Třídní učitel informuje zákonné zástupce
- Třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná pedagogická rada
- Třídní učitel následně informuje zákonné zástupce
- Na OSPOD hlásit v závažnějších případech, případně při opakování incidentu

Postup při zjištění šikany a kyberšikany

- Důsledné vyšetření
- Rozhovor s obětí a spolužáky
- Rozhovor s agresory (s každým zvlášť)
- Zápisy z rozhovorů
- Informování zákonných zástupců oběti
- Informování zákonných zástupců agresora (agresorů)
- Výchovná komise
- Práce se třídou
- Přijmout opatření
- Dle potřeby podat informace:
 - OSPOD
 - Pedagogicko-psychologická poradna Turnov
 - Policii ČR (158)
 - při ohrožení zdraví a života: RZS (155)
- Zajistit péči odborníků pro oběť i pro agresora (agresory)

Postup při krádeži či vandalismu

- Určený dohled na chodbách a jiných místech školy se co možná nejvíce snaží eliminovat jev během přestávek a volných hodin.
- Zjistí-li učitel viníka vandalismu, seznámí s tím jeho rodiče. Viník nahradí úmyslně způsobenou škodu.
- Škodu většího rozsahu nahlásí učitel ředitelce školy a ten neprodleně nahlásí Policii ČR.
- U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo jeho zákonný zástupce, je zvolen tento způsob nápravy škody.
- O škodě daný učitel provede písemný záznam, ze kterého budou vyplývat všechny důležité skutečnosti.

Postup při záškoláctví

- O neomluvené či zvýšené absenci informuje třídní učitel výchovného poradce a školního metodika prevence.
- Neomluvenou absenci do součtu 10 hodin řeší třídní učitel se zákonným zástupcem žáka formou pohovoru. Třídní učitel projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnosti stanovené zákonem.
- Třídní učitel seznámí zákonného zástupce žáka s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. Z jednání bude proveden zápis, jehož součástí bude způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem žáka. Obě strany zápis podepíší.
- Při počtu neomluvených hodin nad 10 je svolána výchovná komise, které se účastní ředitelka školy, zákonný zástupce žáka, třídní učitel a výchovný poradce či metodik prevence. Pozvání zákonných zástupců žáka na jednání se provádí doporučeným dopisem. O průběhu jednání se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší.
- V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne 25 hodin, ředitelka školy bezodkladně pošle oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně právní ochrany dětí. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy.
- Pokud zákonný zástupce zanedbává péči o povinnou školní docházku žáka lze v přestupkovém řízení na Městském úřadu v Turnově dle § 182a školského zákona uložit pokutu až do výše 5 000,- Kč.

V Mašově 9. 1. 2026

Mgr. Denisa Štelzigová, ředitelka školy